

gemeente
Zoetermeer

Jongerenpeiling 2016

deelrapport jeugdhulp

Jongerenpeiling 2016 deelonderzoek jeugdhulp

april 2017

opdrachtgever:
Samenleving Jolanda Jansen

analyse en rapportage:
JaBo, Onderzoek & Statistiek Bert Ploeger

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING	7
1.1 inleiding	7
1.2 doelstelling	7
1.3 respons	7
1.4 dit rapport	7
2 ONDERZOEKSRESULTATEN	9
2.1 algemeen	9
2.2 hulpinstellingen bij vrienden in de problemen	9
2.3 contact met hulpinstellingen bij eigen problemen	11
BIJLAGE I - STEEKPROEF EN RESPONS	13
BIJLAGE II - BETROUWBAARHEID EN NAUWKEURIGHEID	15
BIJLAGE III - VRAGENLIJST	17
achtergrondvariabelen	17
vragen over jeugdhulp	19
BIJLAGE IV - ANTWOORDEN	21
achtergrondvariabelen	21
vragen over jeugdhulp	23
BIJLAGE V - EFFECT VAN LEEFTIJDVERSCHIL	39

SAMENVATTING

jongerenpeiling

In het voorjaar van 2016 is in de gemeente Zoetermeer een jongerenpeiling uitgevoerd. Deze tweejaarlijkse peiling is voor het eerst uitgevoerd in 2012, toen nog onder de naam *jeugdomnibusenquête*.

In opdracht van de afdeling Samenleving zijn in 2016 vragen gesteld over het onderwerp *jeugdhulp*. Deze vragen werden nog niet gesteld in 2012 en 2014. De vragen zijn voorgelegd aan respondenten in alle leeftijdsklassen tussen 12 en 26 jaar. Bij enkele vragen zijn (jongere) leeftijdsklassen uitgesloten.

opzet en respons

Aan een steekproef van 10.000 Zoetermeerse jongeren is verzocht een enquête op internet in te vullen. 1.436 respondenten (14,4%) hebben alle vragen of een deel daarvan beantwoord. De vragen over jeugdhulp zijn beantwoord door 1.276 respondenten (12,8%).

resultaten

Aan de respondenten zijn enkele situaties voorgelegd waarbij mogelijk de hulp van een instelling of hulpverlener moet worden ingeroepen. Telkens wordt uitgegaan van een vriend of vriendin die met een probleem kampt. De respondenten is gevraagd welke hulpverlener of organisatie zij aan die vrienden zouden aanraden. Vijf onderwerpen zijn voorgelegd:

- onzekerheid, een negatief zelfbeeld;
- echtscheiding, ruzie in huis;
- gameverslaving;
- vragen over de morning afterpil, SOA-test;
- geldnood, schulden.

De beantwoording doet vermoeden dat dit moeilijke vragen zijn, of in elk geval vragen waar velen nog niet bij stilgestaan hebben. Op de meeste vragen wordt namelijk overwegend het antwoord 'weet niet' gegeven, vooral door het jongere deel van de respons.

Verder is gevraagd om één of twee voorkeuren uit te spreken over de wijze waarop de respondent met een hulpverlener zou willen communiceren, wanneer hij of zij zelf met een probleem zit. De belangrijkste voorkeuren zijn (elk genoemd door ca. 30% van de respondenten):

- digitaal contact (e-mail, sms, WhatsApp);
- bezoek na afspraak;
- bezoek zonder afspraak.

1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 inleiding

In het voorjaar van 2016 is in de gemeente Zoetermeer een jongerenpeiling uitgevoerd. In deze digitale enquête worden over uiteenlopende onderwerpen vragen gesteld aan jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 26 jaar. Deze tweejaarlijkse peiling is een vervolg op een initiatief uit 2012. In dat jaar is een vergelijkbaar onderzoek uitgevoerd, toen nog onder de naam *jeugdomnibus*. In opdracht van de afdeling Samenleving zijn in 2016 vragen gesteld over het onderwerp *jeugdhulp*. Deze vragen werden nog niet gesteld in 2012 en 2014. De vragen zijn voorgelegd aan respondenten in alle leeftijdsklassen tussen 12 en 26 jaar. Bij enkele vragen zijn (jongere) leeftijdsklassen uitgesloten.

1.2 doelstelling

Doelstelling van dit deelonderzoek is na te gaan welke instellingen en hulpverleners jongeren zouden benaderen wanneer zij (verschillende vormen van) ondersteuning nodig hebben, en welke kanalen daarbij de voorkeur hebben.

1.3 respons

Voor de jongerenpeiling is uit de Basisregistratie Personen een steekproef getrokken van 10.000 jongeren die op 1 mei 2016 ten minste 12 jaar oud en niet ouder dan 26 jaar waren. Aan elk van hen is schriftelijk verzocht de enquête op internet in te vullen. Zij konden daartoe via een unieke code inloggen op de vragenlijst. Na korte tijd is een rappel verstuurd aan degenen die de vragenlijst nog niet hadden ingevuld.

De respons ligt iets lager dan in 2014: 1.436 respondenten (14,4%) hebben alle vragen of een deel daarvan beantwoord. 1.276 respondenten hebben de vragen over jeugdhulp beantwoord (12,8%).

Bijlage I laat zien dat de respons, waar het om de sekse van de respondenten gaat, de steekproef goed weerspiegelt. Wat betreft leeftijd: hoe jonger de personen in de steekproef, hoe hoger verhoudingsgewijs hun respons.

1.4 dit rapport

hoofdtekst

In hoofdstuk 2 worden de vragen over jeugdhulp besproken.

bijlagen

In bijlage I wordt de respons verantwoord aan de hand van enkele achtergrondvariabelen.

In bijlage II staat een verantwoording van de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid. Bijlage III is de vragenlijst, voor zover relevant voor dit deelonderzoek. Hierin wordt ook de routing van de vragen inzichtelijk gemaakt.

Bijlage IV bevat overzichten van de gegeven antwoorden. In dit deelonderzoek zijn overwegend open vragen gesteld.

Bijlage V bevat diagrammen aan de hand waarvan wordt nagegaan welke verschillen in beantwoording er zijn tussen jongere en oudere respondenten.

2

ONDERZOEKSRISULTATEN

2.1 algemeen

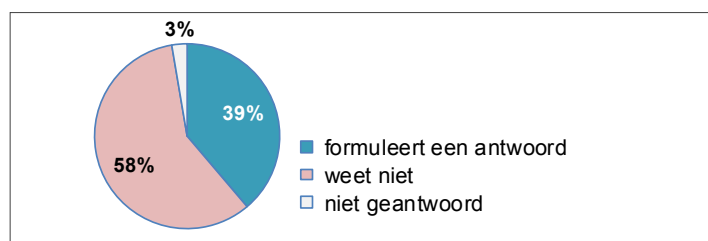
"Alle jongeren komen in hun leven grotere of kleinere vragen tegen, Sommigen maken wel eens ondoordachte keuzes." Na deze inleiding zijn aan de respondenten enkele situaties voorgelegd waarbij mogelijk de hulp van een instelling of hulpverlener moet worden ingeroepen. Telkens wordt uitgegaan van een vriend of vriendin die in de problemen raakt, dus niet de respondent zelf. Daarvoor is gekozen om de respondent te verleiden tot een afgewogen advies (over de in te roepen hulpverlener), waarbij de eigen omstandigheden geen zware rol spelen. De beantwoording (zie § 2.2) doet vermoeden dat het niettemin moeilijke vragen zijn, of in elk geval vragen waar velen nog niet bij stilgestaan hebben. Op de meeste vragen wordt namelijk overwegend het antwoord 'weet niet' gegeven, vooral door het jongere deel van de respons.

In tweede instantie wordt de vraagstelling op de respondent zelf betrokken, waarbij het gaat om de kanalen die de respondent zou kiezen wanneer hij of zij zelf in een probleemsituatie zoals in de eerdere vragen beschreven terecht zou komen (§2.3).

2.2 hulpinstellingen bij vrienden in de problemen

onzekerheid, een negatief zelfbeeld

De vraag welke hulpverlener / organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriend die zich onzeker voelt, het liefst alleen is en een negatief zelfbeeld heeft, is voorgelegd aan jongeren van alle leeftijden, dus aan alle 1.276 respondenten. Figuur 2.1 laat zien dat een minderheid van 39% een antwoord weet te geven op deze vraag. Daarbij zijn het overigens vooral de jongeren van 22 jaar en ouder die antwoord weten. Bij hen ligt de beantwoording in de orde van 50 à 60% (zie bijlage V, p.39).

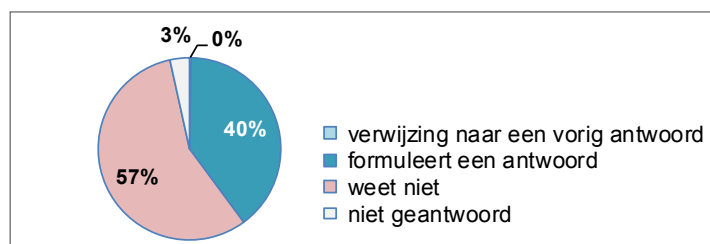

figuur 2-1 aantal antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden wanneer een vriend zich onzeker voelt, het liefst alleen is en negatief is over zichzelf (in procenten; n = 1.276)

De gegeven antwoorden zijn nader uitgewerkt in tabel IV-8 (p.23). Het merendeel zou hulpverlening aanraden in de sfeer van GGZ en/of huisartsenzorg. School, en familie en vrienden worden ook vaak genoemd, maar minder vaak dan de huisarts en GGZ-instellingen.

echtscheiding, ruzie in huis

De vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden in geval van ouders die in echtscheiding liggen, met ruzies in huis, is voorgelegd aan alle 1.276 respondenten. Figuur 2.2 laat zien dat 40% van de respondenten een antwoord weet te geven op deze vraag. Ook hier zijn het de wat oudere jongeren die het vaakst een antwoord geven, maar de percentages bij verschillende leeftijden liggen niet zo ver uit elkaar (zie p.39).

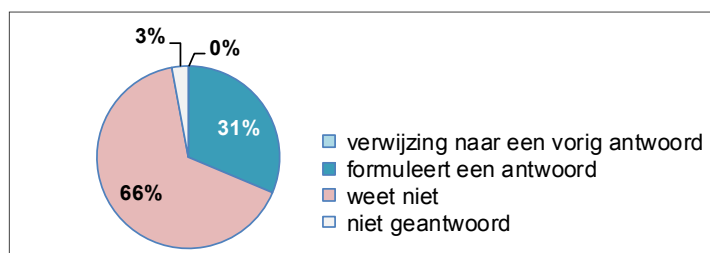

figuur 2-2 aantal antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden wanneer een vriendin er veel moeite mee heeft dat haar ouders in scheiding liggen (in; procenten n = 1.276)

De antwoorden op de vraag over echtscheiding zijn uitgewerkt in tabel IV-9 (p.27). Ook in dit geval worden GGZ en huisartsenzorg veel genoemd, maar instellingen die specifiek op jongeren zijn gericht worden in dit geval belangrijker gevonden: JIP, school, Kindertelefoon, jeugdhulp.

gameverslaving

De vraag welke hulpverlener / organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriend met gameverslaving, is voorgelegd aan alle 1.276 respondenten. Figuur 2.3 laat zien dat 31% van de respondenten een antwoord weet te geven op deze vraag. Ook hier zijn het de wat oudere jongeren die het vaakst een antwoord geven: bij jongeren van 18 jaar en ouder ligt dat tussen 35 en 52%; bij jongeren onder de 18 tussen de 21 en 32% (zie p.40).

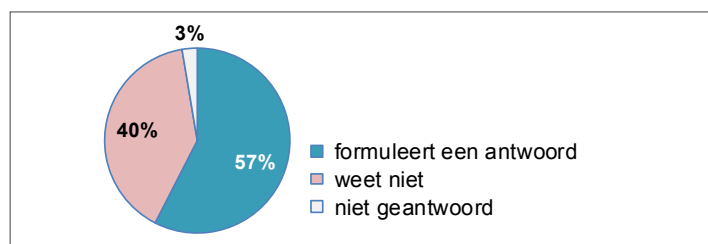
figuur 2-3 aantal antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriend die verslaafd is aan games. (in procenten; n = 1.276)

De antwoorden staan uitgewerkt in tabel IV-10 (p.30). Ook in dit geval wordt de huisarts veel genoemd, naast GGZ-instellingen. Het meest genoemd worden JIP en verslavingszorg / afkickcentra.

Tussen de antwoorden steken regelmatig reacties de kop op met als strekking dat men zelf ook gamet, dat games niet verslavend zijn, of dat het vanzelf wel weer overwaait.

morning afterpil, SOA-test

De vraag welke hulpverlener / organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriendin die zit met vragen over de morning afterpil of een SOA-test, is voorgelegd aan 1.137 respondenten (d.w.z. niet aan de jongste leeftijdsgroep: 12 jaar). Figuur 2.4 toont dat 57% van deze respondenten een antwoord weet te geven op deze vraag. Dat is veel meer dan bij andere problemen. En de verschillen tussen leeftijdsgroepen zijn (zoals wel voor de hand ligt bij dit onderwerp) tamelijk groot. Onder jongeren van 18 jaar en ouder geeft tussen de 58 en 82% een antwoord; bij jongeren onder de 18 ligt het percentage tussen de 36 en 58% (zie p.40).

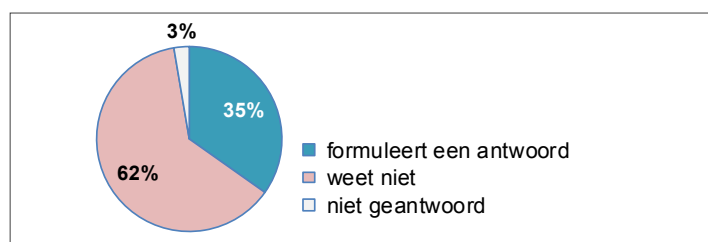
figuur 2-4 aantal antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriendin met vragen over het gebruik van de morning afterpil of een soa-test (in procenten; $n = 1.137$; vraag niet voorgelegd aan 12-jarigen)

De antwoorden staan uitgewerkt in tabel IV-11 (p.33). Huisarts en JIP worden zeer veel genoemd als hulpverleners die men in dit geval zou kunnen raadplegen.

geldnood, schulden

De vraag welke hulpverlener / organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriend in geldnood en met schulden, is voorgelegd aan 862 respondenten (d.w.z.: niet aan de jongste leeftijdsgroepen: 12 t/m 14 jaar).

Figuur 2.5 laat zien dat 35% van deze respondenten een antwoord weet te geven op de vraag. En ook hier zijn de verschillen tussen leeftijdsgroepen tamelijk groot. Onder jongeren van 18 jaar en ouder geeft tussen de 32 en 55% een antwoord; bij jongeren onder de 18 ligt het percentage tussen de 26 en 31% (zie p.40).

figuur 2-5 aantal antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriend in geldnood, met schulden (in procenten; $n = 862$; vraag niet voorgelegd aan 12-, 13- en 14-jarigen)

De antwoorden staan uitgewerkt in tabel IV-12 (p.35). Het meest genoemd wordt het JIP, op enige afstand gevolgd door de gemeente / schuldsanering.

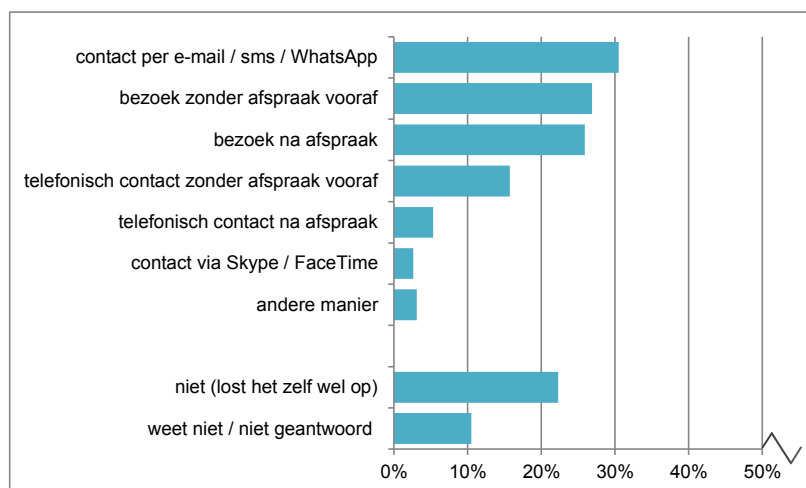
2.3 contact met hulpinstellingen bij eigen problemen

Wanneer de geënquêteerde zelf zit met één van de eerdergenoemde problemen heeft en hulp zoekt, zijn er verschillende mogelijkheden denkbaar om met de hulpverlener te communiceren. Een aantal van die mogelijkheden is voorgelegd met de vraag om maximaal twee voorkeuren uit te spreken. Figuur 2-6 laat de antwoorden zien.

67% geeft één of twee antwoorden. De belangrijkste voorkeuren zijn:

- digitaal contact (e-mail, sms, WhatsApp);
- bezoek na afspraak en
- bezoek zonder afspraak.

En ook telefonisch contact scoort tamelijk hoog. Verder geeft 3% aan dat zij (ook) op een andere manier contact wensen. De meeste toelichtingen bij dit antwoord gaan niet over de manier waarop, maar over degenen met wie zij contact wensen: meestal gaat het hierbij om ouders en vrienden. Enkelens noemen *chatten*.

figuur 2-6 voorkeur voor de wijze van contact met een hulpverlener of hulporganisatie, wanneer de respondent zelf problemen zou hebben (in procenten, n = 1.276; maximaal twee antwoorden per respondent)

bijlage I - steekproef en respons

tabel I-1 *sekse*

	steekproef		respons deelenquête		
	aantal	kolom-%	aantal	kolom-%	respons-%
mannelijk	5078	50,8	615	48,2	12,1
vrouwelijk	4922	49,2	661	51,8	13,4
totaal	10.000	100,0	1.276	100,0	12,8

tabel I-2 *leeftijd op 1 mei 2016*

	steekproef		respons deelenquête		
	aantal	kolom-%	aantal	kolom-%	respons-%
12 jaar	636	6,4	139	10,9	21,9
13 jaar	653	6,5	134	10,5	20,5
14 jaar	657	6,6	141	11,1	21,5
15 jaar	707	7,1	125	9,8	17,7
16 jaar	662	6,6	95	7,4	14,4
17 jaar	664	6,6	103	8,1	15,5
18 jaar	628	6,3	78	6,1	12,4
19 jaar	663	6,6	49	3,8	7,4
20 jaar	640	6,4	59	4,6	9,2
21 jaar	695	7,0	53	4,2	7,6
22 jaar	640	6,4	58	4,5	9,1
23 jaar	672	6,7	64	5,0	9,5
24 jaar	692	6,9	56	4,4	8,1
25 jaar	730	7,3	67	5,3	9,2
26 jaar	661	6,6	55	4,3	8,3
totaal	10.000	100,0	1.276	100,0	12,8

- Sekse: mannen / jongens zijn in de respons licht ondervertegenwoordigd ten opzichte van hun aandeel in de steekproef; vrouwen / meisjes zijn licht oververtegenwoordigd (2,6 procentpunten).
- Leeftijd: de respons van kinderen tot en met 14 jaar is relatief groot (>20%).
In de leeftijdsklasse 15 t/m 18 jaar ligt de respons rond het gemiddelde van 12,8%. In de leeftijdsgroep boven de 18 jaar is de respons relatief laag (minder dan 10%).

bijlage II - betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Betrouwbaarheidsintervallen

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de totale respons of op bepaalde categorieën daarvan. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeeders tussen 12 en 26 jaar, kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van schattingen.

Dit kan in de vorm van puntschattingen en intervallschattingen. Bij een puntschatting, dat wil zeggen een schatting in de vorm van één getal, ligt het voor de hand als benadering van de werkelijkheid de uitkomst uit de enquête te nemen. Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt dan aangenomen dat dit ook in de populatie 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan men aanzienlijk reduceren door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen). Het is daarbij, met behulp van statistische formules, mogelijk de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst te kiezen dat met een bepaalde betrouwbaarheid, uitgedrukt in procenten, kan worden aangenomen dat de werkelijke waarde zich binnen dat interval bevindt.

In tabel II-1 is voor verschillende aantallen respondenten en voor verschillende percentages in de respons weergegeven wat de nauwkeurigheidsmarges zijn. Het gaat daarbij om de marges bij 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat als de steekproeftrekking en het onderzoek vele malen zou worden herhaald, het berekende nauwkeurighedsinterval in minstens 95 van de 100 gevallen de werkelijke waarde zou bevatten.

Voorbeelden

Allereerst enkele voorbeelden ter verduidelijking van de tabel:

- Stel dat van alle (1.276) respondenten 30% opvatting A aanhangt. In werkelijkheid zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,5% en 32,5%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag X vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse jongeren die gedrag X vertonen tussen de 46,4% en 73,6% vrouw is.

Hierbij moet worden aangetekend dat dit een theoretische berekening is, die geen rekening houdt met het (onbekende) verlies van representativiteit dat optreedt door selectieve non-respons. Bij dit onderzoek is de non-respons hoog: 87%.

tabel II-1 procentpunten waarmee de werkelijke percentages, uit de populatie, maximaal kunnen afwijken van die in de respons (betrouwbaarheidsinterval van 95%).

aantal respondenten	percentages in de respons				
	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	8.3	11.1	12.7	13.6	13.9
100	5.9	7.8	9.0	9.6	9.8
200	4.2	5.5	6.4	6.8	6.9
300	3.4	4.5	5.2	5.5	5.7
400	2.9	3.9	4.5	4.8	4.9
500	2.6	3.5	4.0	4.3	4.4
600	2.4	3.2	3.7	3.9	4.0
700	2.2	3.0	3.4	3.6	3.7
800	2.1	2.8	3.2	3.4	3.5
900	2.0	2.6	3.0	3.2	3.3
1.000	1.9	2.5	2.8	3.0	3.1
1.100	1.8	2.4	2.7	2.9	3.0
1.200	1.7	2.3	2.6	2.8	2.8
1.276	1.6	2.2	2.5	2.7	2.7

bijlage III - vragenlijst

achtergrondvariabelen

gemeente
Zoetermeer

vraag 1

Hoe oud ben je?

- 12 jaar
- 13 jaar
- 14 jaar
- 15 jaar
- 16 jaar
- 17 jaar
- 18 jaar
- 19 jaar
- 20 jaar
- 21 jaar
- 22 jaar
- 23 jaar
- 24 jaar
- 25 jaar
- 26 jaar

Verder

vraag 2

Ben je een man of een vrouw?

- man
- vrouw

Terug naar vorige vraag

Verder

vraag 3

Woon je (al) zelfstandig?

- ja: woon alleen
- ja: woon samen met één of meer anderen
- nee: woon nog bij (één van) mijn ouders of verzorgers
- nee: anders
- weet niet

Terug naar vorige vraag

Verder

vraag 4

Welke van onderstaande situaties is het meest op jou van toepassing?

- ik ben scholier of student
- ik doe betaald werk
- ik zoek betaald werk
- anders
- weet niet

Terug naar vorige vraag

Verder

vraag 5

Terug naar vorige vraag

Welk onderwijs volg je?

(op vraag 4 geantwoord: *scholier of student*)

- basisonderwijs
- praktijkonderwijs
- brugklas
- VMBO TL / MAVO
- VMBO overig
- HAVO
- VWO
- MBO
- HBO
- WO
- anders
- weet niet

Verder

vraag 6

Terug naar vorige vraag

In welke gemeente volg je onderwijs?

(op vraag 5 geantwoord: *HBO / WO*)

- Zoetermeer
- Den Haag
- Amsterdam
- Rotterdam
- Utrecht
- Leiden
- Delft
- andere gemeente

Verder

vraag 7

Terug naar vorige vraag

Wat is je hoogste voltooide opleiding?

(op vraag 4 niet geantwoord: *scholier of student*)

- basisonderwijs
- praktijkonderwijs
- VMBO TL / MAVO
- VMBO overig
- HAVO
- VWO
- MBO
- HBO
- WO
- anders
- geen
- weet niet

Verder

vraag 8

Terug naar vorige vraag

Welk niveau van het MBO heb je gedaan?

(op vraag 7 geantwoord *MBO*)

- niveau 1
- niveau 2 of hoger
- weet niet

Verder

vragen over jeugdhulp

vraag 179

Alle jongeren komen in hun leven grotere of kleinere vragen tegen. Sommigen maken wel eens ondoordachte keuzes. Misschien heb je zelf wel eens in een situatie gezeten waarbij je hulp zou moeten zoeken, misschien heb je dat in je omgeving meegemaakt.

Hieronder staan enkele situaties waarin een vriend of vriendin hulp nodig heeft.
Bij wie zou hij/zij volgens jou moeten aankloppen (bij welke hulpverlener, bij welke organisatie)?

- a. Een vriend voelt zich onzeker, is het liefst alleen en is negatief over zichzelf.

Welke hulpverlener of organisatie zou je hem aanraden?

hulpverlener / organisatie:

weet niet

Verder

vraag 180

Terug naar vorige vraag

- b. Een vriendin heeft er veel moeite mee dat haar ouders in scheiding liggen. Er is veel ruzie in huis.

Welke hulpverlener of organisatie zou je haar aanraden?

hulpverlener / organisatie:

weet niet

Verder

vraag 181

Terug naar vorige vraag

- c. Een vriend is verslaafd aan games.

Welke hulpverlener of organisatie zou je hem aanraden?

hulpverlener / organisatie:

weet niet

Verder

vraag 182

Terug naar vorige vraag

d. Een vriendin heeft vragen over het gebruik van de morning-afterpil of over een soa-test (soa = seksueel overdraagbare aandoening).

(op vraag 1 niet geantwoord: 12 jaar)

Welke hulpverlener of organisatie zou je haar aanraden?

- hulpverlener / organisatie:

 weet niet

Verder

vraag 183

Terug naar vorige vraag

e. Een vriend zit in geldnood, heeft schulden.

(op vraag 1 niet geantwoord: 12, 13 of 14 jaar)

Welke hulpverlener of organisatie zou je hem aanraden?

- hulpverlener / organisatie:

 weet niet

Verder

vraag 184

Terug naar vorige vraag

Stel: je zit zelf met één van de eerdergenoemde problemen.

Op welke manier zou je hierover dan het liefst contact willen hebben met een hulpverlener / hulporganisatie?

LET OP: je kunt maximaal twee antwoorden geven.

- bezoek aan de hulpverlener / organisatie, zonder afspraak vooraf
 bezoek na afspraak
 contact per e-mail / sms / WhatsApp
 telefonisch contact zonder afspraak vooraf
 telefonisch contact na afspraak
 contact via Skype / FaceTime
 anders, namelijk:

 niet (ik los het zelf wel op)
 weet niet

Verder

bijlage IV - antwoorden

achtergrondvariabelen

tabel IV-1 leeftijd (vraag 1)

	aantal	procent
12 jaar	139	10,9
13 jaar	134	10,5
14 jaar	141	11,1
15 jaar	125	9,8
16 jaar	95	7,4
17 jaar	103	8,1
18 jaar	78	6,1
19 jaar	49	3,8
20 jaar	59	4,6
21 jaar	53	4,2
22 jaar	58	4,5
23 jaar	64	5,0
24 jaar	56	4,4
25 jaar	67	5,3
26 jaar	55	4,3
totaal	1.276	100,0

tabel IV-2 sekse (vraag 2)

	aantal	procent
man	615	48,2
vrouw	661	51,8
totaal	1.276	100,0

tabel IV-3 zelfstandig wonen ? (vraag 3)

	aantal	procent
ja, woont alleen	62	4,9
ja, woont samen met één of meer anderen	108	8,5
nee, woont nog bij ouders of verzorgers	1.089	85,3
nee: anders	17	1,3
totaal	1.276	100,0

tabel IV-4 situatie werk / opleiding (vraag 4)

	aantal	procent
scholier of student	1.003	78,6
doet betaald werk	195	15,3
zoekt betaald werk	44	3,4
anders	28	2,2
weet niet	6	,5
totaal	1.276	100,0

tabel IV-5 *actueel type onderwijs dat scholieren / studenten volgen (vraag 5)*

	aantal	procent	procent (geldig)
basisonderwijs	58	4,5	5,8
praktijkonderwijs	6	,5	,6
brugklas	62	4,9	6,2
VMBO TL / MAVO	124	9,7	12,4
VMBO overig	53	4,2	5,3
HAVO	155	12,1	15,5
VWO	238	18,7	23,7
MBO	91	7,1	9,1
HBO	131	10,3	13,1
WO	64	5,0	6,4
anders	17	1,3	1,7
weet niet	4	,3	,4
subtotaal (volgt onderwijs)	1.003	78,6	100,0
niet van toepassing	273	21,4	
totaal	1.276	100,0	

tabel IV-6 *vestigingsplaats instelling voor hoger onderwijs (vraag 6)*

	aantal	procent	procent (geldig)
Zoetermeer	16	1,3	8,2
Den Haag	47	3,7	24,1
Amsterdam	9	,7	4,6
Rotterdam	34	2,7	17,4
Utrecht	10	,8	5,1
Leiden	52	4,1	26,7
Delft	21	1,6	10,8
andere gemeente	6	,5	3,1
subtotaal (volgt een WO- of Hbo-opleiding)	195	15,3	100,0
niet van toepassing	1.081	84,7	
totaal	1.276	100,0	

tabel IV-7 *hoogste voltooide opleiding van niet-studenten of -scholieren (vraag 7 / 8)*

	aantal	procent	procent (geldig)
basisonderwijs	11	,9	4,0
praktijkonderwijs	10	,8	3,7
VMBO TL / MAVO	8	,6	2,9
VMBO overig	13	1,0	4,8
HAVO	26	2,0	9,5
VWO	11	,9	4,0
MBO niveau 1	2	,2	,7
MBO niveau 2	95	7,4	35,8
MBO niveau onbekend	1	,1	,3
HBO	54	4,2	19,8
WO	32	2,5	11,7
anders	6	,5	2,2
geen	3	,2	1,1
weet niet	1	,1	,4
subtotaal (niet-studenten / niet-scholieren)	273	21,4	100,0
niet van toepassing	1.003	78,6	
totaal	1.276	100,0	

vragen over jeugdhulp

tabel IV-8 *welke hulpverlener / organisatie zouden jongeren een vriend aanraden, in geval van onzekerheid, liefst alleen zijn, negatief over zichzelf zijn? (vraag 179)*

	aantal	procent
huisarts	36	2,8
huisarts of JIP	5	,4
huisarts / GGD	2	,2
huisarts / maatschappelijk werker	2	,2
huisarts / vrienden	2	,2
huisarts: kan verwijzen naar POH / psycholoog.	2	,2
huisarts / psycholoog	20	1,6
psycholoog	47	3,7
psychiater	7	,5
PsyQ	12	,9
GGZ / de Jutters	17	1,3
therapeut	3	,2
de opvoedpoli	8	,6
hulpverlener (niet gespecificeerd)	2	,2
jeugdzorg, jeugdhulp	14	1,1
JGZ	3	,2
JIP	32	2,5
JOP	5	,4
Kindertelefoon	16	1,3
maatschappelijk werk	7	,5
maatschappelijk werker / psycholoog	3	,2
school: maatschappelijk werk, psycholoog	26	2,0
vertrouwenspersoon, mentor, decaan, docent		
coach	3	,2
With the Flow coaching	2	,2
ouders	15	1,8
ouders, mentor	2	,2
ouders, vrienden	5	,4
vrienden	12	,9
vrienden, familie	3	,2
stichting MOOI	2	,2
iemand die je vertrouwt	4	,3
zou zelf helpen	12	,9
unieke antwoorden (zie hieronder *)	164	12,9
weet niet	747	58,5
niet geantwoord	34	2,7
totaal	1.276	100,0

*

unieke antwoorden

- 113online.nl zelfmoordpreventie.
- aan vrienden vragen of zij hem kunnen helpen. Op school zijn er ook altijd mensen die voor je klaar staan.
- ambulance
- Ametist (een particulier bedrijf zeer goed eigen ervaring)
- Begeleider / psycholoog
- bij school zou ik het zeggen als het echt te erg wordt (als die persoon bij mij op school zit dan)
- christelijke hulpverlening
- Congregatio de Mistenen.
- counselor op school en als het verder slechter met diegene gaat naar de dokter.
- Curium
- de Jutters / Gezondheidscentrum Oosterheem (Jeugd)psycholoog
- De sportschool, veel psychische problemen ontstaan doordat ze in een sociaal isolement komen, de sportschool verhelpt veel van die problemen en verbetert het zelfbeeld
- Die altijd naar scholen toe gaat om te kijken hoe het met je gaat.

- die ene
- dominee
- een groep mensen die er over praten en ook het op proberen te lossen.
- een huisarts, PsyQ, JIP
- een jongerenwerker of aanraden om naar de huisarts te gaan.
- een kinderpsycholoog
- een leraar of vriend
- een organisatie die een cursus zelfvertrouwen geeft
- een vertrouwenspersoon
- een vriend(in) die hem even opkikt met speeches/support. Daar heb je helemaal geen organisaties voor nodig.
- eerst praten met zijn of haar ouders en daarna een vertrouwens persoon op school of misschien een psycholoog
- eerst zijn haar ouders, dan school / decaan
- Eigenlijk vind ik niet dat hij gelijk naar een hulpverlener moet, want hij kan ook gewoon met zijn vrienden praten (al is hij het liefst alleen)
- Eigenlijk zou diegene naar zijn vrienden moeten stappen en vertellen waar hij mij zit of iemand als je dat fijner vind die je helemaal niet kent soms geeft dat namelijk een beter gevoel dan voel je je meer op je gemak omdat diegene dan niet gelijk over je kan oordelen omdat je diegene niet kent kortom ik zou naar iemand gaan die je niet kent en naar wie je dan wekelijks komt om een probleem of onzekerheid te bespreken en misschien helpt het.
- Er is een soort faalangstcursus bij ons op school ik zou hem daarheen sturen. Ik wilde het in principe ook doen
- ernstige gevallen: GGD / GGZ; lichte gevallen: JIP / familied
- eventueel de Jutters, al vind ik de Jutters in Zoetermeer absoluut niet goed (eigen ervaring). Ze werken langzaam en inefficiënt. Ik zou de Jutters in Den Haag aanraden en anders Curium of Human Concern.
- familie
- familie en vrienden of als het erg heftig is een psychiater.
- familie en vrienden. Hier heb je geen hulpverlener/organisatie voor nodig...
- Fonteyenburg: daar val ik zelf ook onder en door me nieuwe coach en je kan je verhaal kwijt en je krijgt zelf de kans om in de situatie verandering te vinden of hun helpen jou daarbij
- ga meer met mensen om, dan zie je hoe leuk het kan zijn
- geen! Ik heb een hechte groep vrienden waar ik mee praat als er iets is. Zij doen dat ook.
- geen, dit zou strategisch geen slimme zet zijn. Hij is enkel onzeker. Dat kan makkelijk overkomen worden door de steun van drie goede vrienden. Mocht dit niet helpen, zou ik het liefst deze vriend doorsturen naar een professional van jonge leeftijd (preferabel hetzelfde)
- geen: ik ga hem vertellen dat hij/zij hartstikke goed is en benoem zijn/haar talenten en dan gaan we iets leuks doen
- geestelijke verzorger or psycholoog
- gemeente Zoetermeer
- gewoon zijn eigen goede vrienden, als die goede vrienden heeft helpen ze hem echt wel
- GGD
- GGZ / PsyQ lijkt me niet nodig, maar iets anders weet ik niet. Als hij op school zit, is daar meestal iemand aanwezig om mee te praten. En wat is er mis met het liefst alleen zijn?
- GGZ Rivierduinen, huisarts
- God
- helemaal niemand, het is normaal als iemand zich zo af en toe voelt.
- het JIP of CJG
- het JIP, daar kunnen ze de juiste hulp aanwijzen. Verder zou ik een psycholoog aanraden.
- huisarts / schooljuf
- huisarts of JGZ
- huisarts, psycholoog of dramatherapeut
- huisarts, psycholoog, JIP.
- huisarts, therapeut.
- hulp op school of JIP
- hulplijn voor jongeren die je kan bellen
- hulpverlener; anders zijn er ook andere mensen dat zou ik zelf niet leuk vinden.
- iemand die deze persoon vertrouwt, bijvoorbeeld een therapeut.
- ik ken geen sociale hulpverleners, alleen Eleos, omdat ik daar zelf geruime tijd klant ben geweest
- Ik probeer alles te doen wat ik zelf kan en, zo niet: dan vraag ik hulp aan mijn ouders die dan verder advies geven tegen wie het te zeggen, meestal mentor als het een klasgenoot is.
- Ik probeer vaak eerst zelf te achterhalen wat er is voordat ik instanties raadpleeg, maar ik zou hem dan eerst naar de huisarts sturen.
- ik weet niet hoe dat heet
- Ik zelf zou eerst met de persoon zelf praten en dan naar een mentor op school en die zou haar/hem verder kunnen helpen. Zelf zou ik namelijk geen organisatie weten wat ik hem/haar kan aanraden
- Ik zou geen hulpverlener of organisatie weten maar ik zou hem/haar zelf proberen te helpen en anders vragen of een psycholoog niet handig is.
- Ik zou hem aanraden om met zijn ouders eerst te praten en anders met een psycholoog
- Ik zou hem naar een maatschappelijk werker sturen. Misschien is er iets aan de hand in zijn thuissituatie, de werker kan dit dan oplossen.

- ik zou naar een organisatie gaan waar mensen met hetzelfde probleem zitten
- Ik zou zelf mij best doen om die genen er boven op te helpen. Als dat niet gaat jeugdzorg
- Ik zou zelf proberen om dit beeld te veranderen en anders aanraden om met een maatschappelijk werker of een coach te gaan praten.
- ik zou zelf proberen te helpen en mn ma om hulp vragen wat ik moet doen voor mijn vriend of vriendin
- lkzelf en anders op school.
- lkzelf, ik ben een vriend dus ik weet waarschijnlijk beter wat die persoon op zijn gemak stelt.
- Impegno of jip
- In eerste instantie zou ik hem of haar zelf proberen te helpen, of het met haar of zijn ouders over hebben. Als dit niet help zou ik naar de hulp jongeren afdeling van de gemeenten stappen
- In Zoetermeer geen een - echt waardeloos alles hier
- jeugdinstelling of iemand waar je mee kan praten
- Jeugdzorg / mentor van je school / je ouders.
- jeugdzorg aangezien ik zelf ook zo'n periode achter me heb gehad en ik het helemaal alleen moest doen. het is echt niet makkelijk om erover heen te komen
- Jip / JOP
- JIP en psychiater
- JIP of ZoSamen.
- JIP, Dit is het enige punt waar ik bekend mee ben, Maar ik weet dat zij iemand goed door kunnen verwijzen naar professionele hulp.
- JIP, GGD, huisarts
- JIP, psycholoog of maatschappij werker. Eerst huisarts
- JIP, PsyQ
- JIP, schoolmaatschappelijk werk
- JIP, Wijkcentrum / Huisarts
- jongeren die naar een vriend naar mij stond te gillen voor geen rede en daar door gingen ze vechten voor niets
- Jongerenadviesbureau
- jongerenbegeleider
- jongerenloket
- jongerenvereniging
- jongerenwerk
- jongerenwerker/ J IP
- juffrouw
- Jutters of je mentor
- Jutters, GGZ, huisarts etc.
- jutters, JIP
- kerk / school
- Kleine Vos {speltherapie}
- leerlingbegeleider op school of een psycholoog, in ieder geval een vertrouwenspersoon die capabel en bereid is hem/haar te helpen
- leren ook aan anderen te denken ik ken geen organisatie maar dat maakt niet uit.
- ligt aan de onderliggende oorzaak. Ik zou zelf met diegene praten en anders een keer vragen of erover hebben of ze het fijn vind om met een psycholoog te praten. Maar dat kan ook met haar huisarts als dat prettiger is
- maatschappelijk werker op school, een vertrouwens leraar /leerling; zo'n buurt persoon psycholoog ouders oom/ tante opa / oma
- MEE
- meer met mensen naar buiten gaan
- mentor of psychiater
- mentor op school of een vertrouwenspersoon
- mentor op school of naar mij of andere vriend
- mijn ouders en zijn ouders
- mijzelf, ik vind niet dat als iemand zich even onzeker voelt en negatief is je direct een pro moet inschakelen. Eerst vrienden en familie, als degene zelf voelt dat het niet gaat is het aan hem/haar om naar een hulpverlener te stappen. Jezelf soms ongelukkig voelen hoort gewoon bij het leven.
- mijzelf/vrienden en familie om hem heen.
- naar een docent gaan
- Onze school biedt hulpverleners, verder zijn er veel therapeuten op het internet te vinden.
- ouder of docent
- ouders / school / kindertelefoon
- ouders of school en als hij dat niet durft Misschien de anonieme kindertelefoon
- ouders, school --> verwijzen diegene vaak door
- ouders, vrienden en desnoods JGZ.
- PGGZ, De Jutters
- Praat met je school erover of anders met je ouders.
- praatgroep of psycholoog
- praktische Jeugdzorg
- praten met een leraar op school en misschien met de maatschappelijk werker op school als heel erg is.
- professionele hulp + zelf met hem praten
- psycholoog of iemand anders waar hij of zij goed mee kan praten

- psycholoog, om te praten over zijn gevoel / emoties.
- Psycholoog, therapeut
- psycholoog, misschien Jeugdformaat
- psychosociale training
- PsyQ of online
- PsyQ, JIP
- PsyQ. Dit klinkt als angsten / depressies, en als de situatie ernstig genoeg lijkt is een professionele hulpverlener de enige juiste aanpak.
- school / werkgever
- school de kindertelefoon
- school en huisarts
- School kan meestal wel doorverwijzen. echter zelf heb ik er geen ervaring mee dus ik kan het niet weten
- school of een vertrouwd persoon
- school, vrienden, of ouders
- schoolhulp
- Schoolpsycholoog
- schoolpsycholoog indien beschikbaar, huisarts
- sociaal verpleegkundige / priester
- sociale hulp, vrijwilligers organisatie. Afhankelijk van de reden waarom.
- SoVa training, Sociale Vaardigheden. Daar zit ik ook bij.
- sport/ hobby vereniging
- stichting MOOI of JIP
- studentenpsycholoog
- therapeut via huisarts
- therapeut, vertrouwenspersoon op school of de maatschappelijk werkster op school
- Unicef
- vertrouwenspersoon of een goede vriend om mee te praten
- vind dit een hele lastige aangezien ik hier niet bekend mee ben. Zou diegene eerst aanraden om met mensen te praten die hij/zij goed kent
- vluchtheuvel Woerden
- vrienden die hem kunnen helpen, anders de psycholoog.
- vrienden en anders naar JOB
- vrienden en ouders of een psycholoog
- vrienden of mensen die je helpen zonder gelijk de jeugdzorg in te lichten tenzij er ernstige mishandeling plaatsvindt en het niet stopt.
- vrienden ouders en als dat niet werkt psycholoog
- vrienden, mentor / docent
- weet ik niet. Praat met iemand die der vanaf weet en je kan helpen
- weet niet welke
- X-zjon
- Youth for Christ
- Zou zelf met hem praten, daar zijn we vrienden voor maar als het echt niet zo lukken dan zou ik hem adviseren naar de huisarts te gaan of naar JIP te gaan.

tabel IV-9 welke hulpverlener / organisatie zouden jongeren een vriendin aanraden, in geval van ouders die in echtscheiding liggen, met veel ruzie in huis? (vraag 180)

	aantal	procent
huisarts	23	1,8
huisarts of JIP	3	,2
huisarts / psycholoog	6	,5
psycholoog	31	2,4
psychiater	3	,2
PsyQ	7	,5
GGZ / de Jutters	9	,7
GGD	2	,2
therapeut	6	,5
de opvoedpoli	6	,5
hulpverlener (niet gespecificeerd)	5	,4
jeugdzorg / jeugdhulp	35	2,7
JGZ	3	,2
JIP	53	4,2
JIP / school	3	,2
JOP	3	,2
Kindertelefoon	42	3,3
Kindertelefoon / school	3	,2
Kindertelefoon / zou zelf helpen	2	,2
maatschappelijk werk	17	1,3
maatschappelijk werker / psycholoog	2	,2
school: maatschappelijk werk, psycholoog	45	3,5
vertrouwenspersoon, mentor, decaan, docent		
school, vrienden	2	,2
coach	2	,2
With the Flow coaching	2	,2
stichting MEE	2	,2
stichting MOOI	2	,2
de gemeente	2	,2
de politie	2	,2
vrienden	26	2,0
vrienden, familie	2	,2
iemand die je vertrouwt	4	,3
zou zelf helpen	11	,9
verwijzing naar vorige antwoord	4	,3
unieke antwoorden (zie hieronder *)	139	10,9
weet niet	723	56,7
niet geantwoord	44	3,4
totaal	1.276	100,0

*

unieke antwoorden

- als je ouders gaan scheiden kom je voor veel keuzes te staan dus ik zou diegene aan raden om naar iemand te stappen die je niet zo goed kent maar toch weet dat zijn of haar ouders ook gescheiden zijn zo kun je elkaar helpen met het verwerken en de moeilijke keuzes maken
- Ametist en vrienden
- andere familie als dat kan
- bij [NAAM], de enige die ik ken en waar ik dus ook bij zit
- bij mij in laten trekken
- blijf rustig , geen paniek het komt wel weer goed
- brandweer of mentor
- buro halt
- BV mentor op school of andere hulpverlener op school (die zijn meestal eerder vertrouwd dan een complete vreemde)
- Centrum voor Jeugd en Gezin, Kindertelefoon
- christelijke hulpverlening
- counselor.
- een echtscheidingsregelaar voor de ouders
- een familie lid om hulp of bespreken met je mentor op school.
- een kennis of vriend(in) die als therapeut functioneert (lees: aandachtig luisteren en gewoon een veilige

- omgeving bieden)
- een organisatie die goed met dit soort situaties om kan gaan, ik weet niet zo goed welke organisaties dat kunnen zijn
- een organisatie voor zulke kinderen
- een pedagoog/jeugdzorg
- een psycholoog of een jongerenwerker
- een vertrouwens persoon zoals de huisarts
- eerst zorg ik dat ze weer blij word dus we gaan iets leuks doen of ik maak haar aan het lachen werkt dat niet of blijft ze verdrietig dan verwijs ik haar door (ik zeg dan alleen misschien moet je eens contact opnemen met...) naar de Kindertelefoon of JGZ
- eigen vrienden of psycholoog
- er samen over praten?
- familie
- Fonteyenburg
- Geen hulpverlener / organisatie; ze heeft gewoon een vriend nodig waar ze over kan praten. Want, die kent haar lang en zal haar ook begrijpen.
- geen idee! Als ik het wist was ik er zelf wel heen gegaan.
- geen, ga op jezelf wonen?
- geestelijk verzorger
- gelijk doorsturen naar een jongere hulp organisatie binnen de gemeenten
- GemeeneBruur BV.
- gewoon een vriend, niet een hele organisatie voor zo iets
- GGD / huisarts
- goeie vrienden of je mentor
- hangt af van haar leeftijd. Als het op de middelbare school is, dan kan ze haar een mentor o.i.d. Een student heeft er waarschijnlijk minder moeite mee, door de leeftijd, maar dan misschien huisarts, doorverwijzing voor counseling o.i.d.?
- heb nog wel een slaappleaats over
- het Leger des Hells
- hetzelfde als mijn vorige antwoord.
- huisarts of gemeente (maatschappelijke werker).
- Huisarts, afhankelijk van de mate waarin ze hier last van heeft. JIP, hier kan ze volgens mij met al haar vragen terecht.
- huisarts, school
- huisarts, vrienden
- huisarts, zodat deze kan doorverwijzen naar POH of psycholoog.
- huisarts / maatschappelijk werk; indien heel erg: psycholoog
- hulplijn die je kan bellen en die weten waar je heen kam
- iemand met wie je goed kan praten
- iemand om mee te praten. Ik weet niet welke en wat voor soort hulp er in Zoetermeer wordt aangeboden. Dus ik vind het moeilijk om te zeggen wat ik aanraad.
- JIP / JOP
- ken geen sociale hulporganisaties
- weet niet welke maar zou het wel doen
- ikzelf en andere vriendinnen
- Ik zou diegene naar een goeie vriend of vriendin sturen of naar JIP.
- Ik zou d'r steunen.. Wat heeft een hulpverlener hier te zoeken..?
- ik zou een hulpverlener aanraden die het zelf mee heeft gemaakt
- Ik zou eerder aangeven dat ze altijd langs kan komen en zo nodig een tijdje hier zou kunnen blijven tot het rustiger is dan naar een hulpverlener verwijzen.
- Ik zou er eerst zelf met haar over praten en als dat niet werkt aanraden om met een maatschappelijk werker te gaan praten.
- Ik zou zelf proberen te helpen, anders mensen of ouders van school.
- Ikzelf want mijn ouders zijn ook gescheiden en anders zou ik het bij haar ouders melden om het haar makkelijker te maken.
- jeugdinstelling of iemand waarmee ze kan praten
- jeugdzorg, is bij mij ook gebeurd en de mensen bij jeugdzorg zijn echt heel vriendelijk en zorgen ervoor dat je op je gemak bent
- Jeugdzorg of jeugdformaat
- Jeugdzorg, maar ik zou het pas doen als het echt niet meer kan want zodra je aanmerking komt met jeugdzorg kom je ook niet meer van ze af. Pas als zij denken dat het weer goed gaat.
- Jeugdzorg / Nederlands Jeugd Instituut
- JGZ. En haar vrienden natuurlijk.
- JIP, PsyQ, Jeugdzorg
- jongerenloket
- Jongerenloket, huisarts - Jutters
- Jongerenwerk.
- Jongerenwerker, huisarts of psycholoog
- jongerenwerker, maatschappelijk dienstverlener
- jongerenwerker / JIP of (in extreme gevallen) jeugdzorg
- Jutters, JIP

- kerk / school
- Kies voor het kind
- kindbehartiger (nog vrij onbekend bij mensen)
- kindermishandeling
- Kindertelefoon of jeugdzorg
- Kleine Vos {speltherapie}
- Kwadraad
- maakt niet uit, zolang het maar professionele hulp is.
- maatschappelijk werk, GGZ
- mensen die kinderen helpen met verwerken van scheidingen.
- mensen die zelf ook door die problemen zijn gegaan
- mentor of ander familielid
- mentor of een volwassene kennis
- mentor, vrienden iemand die je goed kent
- mentor, kindertelefoon
- mentor / jeugdzorg.
- met iemand er over praten uit zijn of haar familie
- met vrienden over hebben of met volwassen er over hebben met leraren of naar jip
- naar haar vriendinnen of naar school of met die ene hulplijn : Kindertelefoon volgens mij [Ik weet de naam niet meer]
- naar iemand die je vertrouwt of je mentor
- niet over zeuren en doorgaan met het leven
- omdat ze kunnen steunen
- ook naar een psycholoog of een speciaal iemand voor scheidingen gaan
- ook school. Ik weet dat er een tijdje geleden een poster daarover hing op school, dus er is iets van hulp via school.
- oom, tante of juf, meester
- organisatie met kinderen die dat ook hebben zodat je je niet alleen voelt.
- Pluscoach
- Politie als het heel heftig is, anders naar een informatie punt om hulp te vragen.
- praat met vrienden, totdat zij er dermate fysieke of mentale last aan over houdt.
- praatgroep met mensen in dezelfde situatie.
- praktijkondersteuner
- PsyQ OF JIP
- psychologische hulp /relatie hulpverlener(o.a. Arabisch sprekende)
- Psycholoog of huisarts.
- psycholoog of jeugdhulpverlening: jutters.
- Psycholoog therapeut
- Psycholoog, vrienden, school (mentor, maatschappelijk werk(st)er)
- psycholoog/ praten met vrienden
- RIAGG
- school of een vertrouwenspersoon
- schoolpsycholoog
- sensor
- sociaal pedagogisch hulpverlener
- sociaal verpleegkundige / priester / rabbi / imam
- sowieso praten met school er over. maar heb er voor de rest geen raad voor
- sportclub
- tuurlijk als je het nodig hebt
- veilig thuis
- vertrouwenspersoon bij jongerenwerk
- vertrouwenspersoon ware het vriend(in) of iemand op school/in de omgeving.
- via huisarts of school / studie naar maatschappij werk
- Vluchtheuvel Woerden en school
- vrienden en kinderbescherming
- vrienden en misschien mensen van school of familie
- vrienden praten / vertrouwenspersoon
- vrienden, iemand die deze geen vertrouwt, of bijvoorbeeld een therapeut.
- vrienden, mensen tegen wie je kan praten en mensen die je kan helpen
- vrienden, ouders.
- vrienden: huisarts/psycholoog
- wederom het JIP. Psycholoog zou ook kunnen. Mocht ze werken en er is daar een vertrouwenspersoon of bedrijfsmaatschappelijk werker, dan kan ze daar ook nog terecht.
- wederom het psyQ. Gelukkig dat zij zéér veelzijdig zijn in psychiatrische en psychologische hulpverlening, en ook hier denk ik dat zij de juiste steun kunnen bieden, of haar ten minste naar de juiste plaats zouden kunnen begeleiden.
- weer de vertrouwenspersonen
- weeshuis
- zijn ouders en opa en oma
- Zoek je vrienden op en is het te erg ga naar de huisarts en praat erover. Het probleem is alleen dat tegenwoordig meteen antidepressiva wordt voorgeschreven en ik dat geen van mijn vrienden wens! Mijn

- advies zal zijn praat erover en ga sporten.
- zo'n buurtmannetje, opa / oma, goede vriend(in)
- zo'n jongerenwerker van het JIP of vertrouwenspersoon op school

tabel IV-10 welke hulpverlener / organisatie zouden jongeren een vriend aanraden, in geval van gameverslaving? (vraag 181)

	aantal	procent
huisarts	42	3,3
huisarts of JIP	5	,4
huisarts / psycholoog	4	,3
psycholoog	20	1,6
psychiater	4	,3
PsyQ	11	,9
GGZ / de Jutters	5	,4
Parnassia	2	,2
Stichting de Hoop	4	,3
afkickcentrum / verslavingszorg / Brijder / Jellinekkliniek / spoor 6	47	3,7
afkickcentrum voor gamers	3	,2
ziekenhuis / kliniek	3	,2
hulpverlener (niet gespecificeerd)	2	,2
organisatie (niet gespecificeerd)	3	,2
jeugdzorg	5	,3
JGZ	2	,2
JIP	52	4,1
JOP	3	,2
JIP of JOP	2	,2
Kindertelefoon	6	,5
maatschappelijk werk	2	,2
sport / sportvereniging / sportschool	4	,3
school: maatschappelijk werk, psycholoog, vertrouwenspersoon, mentor, decaan, docent	11	,9
stichting MEE	2	,2
ouders	24	1,9
vrienden	3	,2
zou zelf helpen	3	,2
zou zelf meedoen	3	,2
geen	5	,4
unieke antwoorden (zie hieronder *)	117	9,2
verwijzing naar vorig antwoord	1	,1
weet niet	839	65,8
niet geantwoord	37	2,9
totaal	1276	100,0

*

unieke antwoorden

- ...Ik weet niet wie, maar zou wel hulp zoeken
- Advies om met vrienden op te trekken. Uit ervaring weet ik dat een game verslaving vaak ontstaat uit een principe van "bij gebrek aan beter".
- als de vriend op dezelfde school zit, naar de directie gaan.
- bedankt, ik game zelf ook dus nee ken geen organisatie
- Bibliotheek
- Buitenspel organisatie
- Buurtvereniging o.i.d. Zodat hij vaker buiten is en minder achter pc zit
- Buurtwerk
- cdas
- CJG
- Curium
- Dat kan nooit veel kwaad, gaat wel weer over
- De ouders van die vriend erop wijzen dat hij verslaafd is
- De ouders. Game verslaving is onzin. Moet gewoon één of twee sterke ouders hebben die hun kind kunnen en willen straffen.
- Definieer verslaafd?

- deskundigen en andere mensen die dezelfde probleem hebben.
- doe gewoon je ding
- Een coach
- Een professionele organisatie, een psycholoog. Toevallig weet ik dat er in het gebouw van PsyQ iets als een centrum voor verslavingszorg zit, misschien zou dat wat zijn.
- een sportcoach: het is gewoon echt niet gezond om alleen maar te gamen. Voor diegene zou het veel beter zijn als hij of zij een nieuwe hobby zoekt en er moet ook iemand zijn die hem dat vertelt want stel zijn ouders vinden alles maar prima dan gaat diegene waarschijnlijk voor altijd blijven gamen en daarom heeft diegene iemand nodig die vertelt waarom het zo slecht is en dat je best af en toe mag gamen maar niet 24/7
- Een therapeut, of een afkickkliniek voor verslaafden aan games.
- game computer of zo iets afpakken
- Game mania
- Gamen is een hobby.. Geen misdaad of iets ernstig.. En dat het een verslaving word genoemd is onzin.
- Games is geen verslaving en kan nooit een verslaving zijn, als hij meer tijd besteed aan gamen dan(vrienden) of andere activiteiten dan ligt het aan zijn omgeving of situatie. Kort gezegd hij zoekt afleiding. (Gamen is een entertainment!)
- Gedragstherapeut, verslavingsarts
- geen een gewoon meer buitenspelen
- geen idee, vooral school lijkt me
- geen idee; in ieder geval geen ggz
- geen want het gaat vanzelf weer over. Vaker naar die vriend gaan zodat hij minder met games bezig is.
- geen. Games zijn niet verslavend, het is een keuze die men maakt.
- geestelijk verzorger, psycholoog
- gemeente Zoetermeer
- gewoon doorgaan en als het te erg wordt moeten de ouders ingrijpen
- gewoon mee doorgaan is goed voor Engels en algemene ontwikkeling
- gewoon stoppen met games spelen
- GGD verslavingszorg
- GGD, huisarts, psycholoog
- GGZ / PsyQ
- HALT
- het Rode Kruis
- huisarts - de Jutters
- huisarts door middel van ouders
- huisarts - geen Jutters of jeugdzorg
- huisarts voor doorverwijzing verslavingsspecialist
- huisarts, jongerenwerker of vertrouwenspersoon school
- huisarts, verslavingszorg, maatschappelijk werk
- huisarts, zodat deze kan doorverwijzen naar POH of psycholoog.
- huisarts / Brijder
- huisarts / GGZ
- huisartspraatgroepen (als het het hele gezin beïnvloedt: een gezinscoach)
- iemand die veel sportactiviteiten organiseert
- Ik denk dat daar de ouders duidelijke regels over moeten maken, opvoeden is belangrijk je moet niet meteen voor de kleinste dingen naar hulpverleners of organisatie toe!
- ik denk dat in al deze situaties het idee van het nodig hebben van een hulp verlener zwaar onnodig is
- ik ken geen sociale hulporganisaties
- Ik zou de persoon telkens uitnodigen om iets te gaan doen. Weigert hij/zij alles zou ik het eerst de ouders vertellen (die het waarschijnlijk al weten) om te kijken wat ze zouden kunnen doen. Daarna zou ik even googelen denk ik? ~ Zojuist gegoogeld, GGZ lijkt me wel een goede keuze.
- Ik zou hem helpen om meer naar buiten te gaan.
- Ik zou zeggen dat hij een vriendin moet zoeken, die neemt z'n tijd wel in beslag.
- internet
- Is dat echt een probleem? Je kan hier ook een carrière in maken.
- jeugdinstelling of iemand waar mee ze kan praten
- jeugdkliniek
- Jeugdwerker i.s.m. verslavingsarts (?)
- Jeugdzorg, JIP
- JIP of PsyQ
- JIP, in eerste instantie om hem hierover voor te lichten. Huisarts, voor een verwijzing zodat hij geholpen kan worden met professionele hulp.
- Johan Cruijff Court voetbalveld
- de Jutters / JOP
- Ksi
- lol ik ben verslaafd, ik weet het niet misschien Kwadraad hun doen veel dingen.
- mensen die gamen
- Mij en zijn ouders
- misschien eerst naar een psycholoog waarom hij verslaafd is en daarna naar een afkickkliniek of zo
- m'n moeder om advies vragen
- Moeten ze zelf realiseren. Echter is een verslaving aan games meestal niet het spel of het apparaat

- maar chronische luiheid of procrastinatie (= *uitstelgedrag*)
- MOOI of JIP
- niemand, er zijn erg veel jongeren verslaafd aan gamen, dat moeten ze helemaal zelf weten.
- opvoedpoli
- organisatie dat je met vrienden kan afkicken
- organisatie: meegamen met veel chips en cola
- ouders die zijn tijd beperken bv max en half uur per dag
- ouders en als het heel erg is een kliniek
- ouders moeten ingrijpen als ze dit zien. Doen ze dit niet, dan moeten ouders hulp krijgen.
- ouders, opa/oma oom/tante, buurtzorg, afkickkliniek
- Persoonlijk advies
- politie
- psychiater, ouders
- psychiater / psycholoog
- psycholoog gamemeneer
- psycholoog, school (mentor, schoolmaatschappelijk werk(st)er)
- PsyQ, Brijder, JIP
- PsyQ, GGZ, JIP, Huisarts
- Psycholoog, absoluut geen afkickkliniek, werken niet
- RTL4
- school / ouders
- sociaal leven opbouwen
- sociaal werker.
- stichting "help ik ben verslaafd"
- stoppen
- studieadviseur
- therapeut
- therapeut, psychiater
- tips waarmee hij stopt of mindert en het als doel stellen als je iets af hebt.
- tv programma: verslaafd
- verslaving is niet best. hulp nodig maar ik zou niet weten specifiek welke, zie vorig antwoord
- verslaving komt door je eigen zwaktes dat is iets waar je uiteindelijk toch zelf verantwoordelijk voor bent. het is namelijk niet moeilijk om van een verslaving af te komen het enige wat hiervoor nodig is is wilskracht
- Vincere GGZ heb ik een keer op internet gezien.
- vrienden, familie
- Vrienden / vriendinnen / verslavingsexpert
- Vrijmetselarij Oude Stijl.
- Welkom bij de club, kom hier maar spelen
- With the flow coaching
- X-zjon
- zeg dat hij meer naar buiten moet gaan omdat het anders heel ongezond is
- Zelf gehad; gaat uiteindelijk vanzelf over; heb je geen hulpverlener voor nodig maar een andere vorm van besteding van vrije tijd.
- Zijn ouders en als dat niet werkt moet hij het zelf weten
- Zn familie en vrienden. Dit probleem is zo erg nog niet zolang anderen er bovenop zitten.

tabel IV-11 welke hulpverlener / organisatie zouden jongeren een vriendin aanraden, bij vragen over het gebruik van de morning-afterpil of over een SOA-test? (vraag 182)

	aantal	procent	procent (geldig)
huisarts	225	17,6	19,8
huisarts of JIP	25	2,0	2,2
huisarts / GGD	11	,9	1,0
huisarts / internet	9	,7	,8
huisarts, ziekenhuis	3	,2	,3
huisarts / ouders	3	,2	,3
apotheek, huisarts	13	1	1,1
apotheek, huisarts of JIP.	4	,3	,4
apotheek	20	1,6	1,8
jeugdzorg	4	,3	,4
JGZ	2	,2	,2
ziekenhuis	4	,3	,4
GGD	13	1	1,1
GGD of JIP	4	,3	,4
GGD of Sense	2	,2	,2
SOA Aids Nederland	2	,2	,2
Sense / sense.info	4	,3	,4
JIP	183	14,3	16,1
JIP / internet	3	,2	,3
JOP	3	,2	,3
Kindertelefoon	4	,3	,4
biologiedocent	3	,2	,3
hulpverlener (niet gespecificeerd)	3	,2	,3
organisatie (niet gespecificeerd)	2	,2	,2
internet	16	1,3	1,4
ouders	9	,7	,8
vrienden	3	,2	,3
unieke antwoorden (zie hieronder *)	77	6,0	6,8
weet niet	453	35,5	39,8
niet geantwoord	30	2,4	2,6
subtotaal	1.137	89,1	100,0
vraag niet voorgelegd (respondent 12 jaar)	139	10,9	
totaal	1.276	100,0	

*

unieke antwoorden

- Anonieme soakliniek of iets dergelijks. Of haar eigen dokter.
- Bij het stadhuisplein (geen idee hoe het heet maar ik weet dat daar iets zit over dit onderwerp) of gewoon op internet kijken
- Buurthuis
- CASA den haag
- consultatiebureau, huisarts, apotheek
- dat weet ik niet maar zal wel naar iemand gaan die je kan helpen!
- dokter / drogist
- de jongerensite van de gemeente Zoetermeer?
- Kindertelefoon denk ik toch wel dan. Maar eigenlijk vind ik deze wel heel moeilijk om te beantwoorden
- de sites die ik van de JGZ heb ontvangen
- de zorgcentra de Watertoren
- dokter of iemand die daarin gespecialiseerd is.
- dokter, En voortaan je hersens gebruiken.
- dokter / hulplijn
- drogist / internet
- Durex
- coach
- seksuologe
- geen, ik zou de vriend aanraden naar het SOA centrum in Den Haag te gaan.
- gemeente jongerenorganisatie
- GGD, soacentrum of dokter
- GGD, maar die zit niet meer in Zoetermeer gevestigd.... beetje onhandig dus!

- God, in dat geval hoop ik dat ik niet de veroorzaker ben. Sowieso haar ouders lijkt me. Huisarts lijkt me verstandig.
- Google, biologiedocent
- Greenpeace
- het JIP, al denk ik dat de tijd van dat soort instanties gewoonweg over is. Tegenwoordig is de kennis over dit soort zaken onder jongeren vaak veel groter dan onder hun ouders, en al is die kennis er niet dan is de plaats die die informatie op de manier die hun (het meest) aanspreekt en voor hun begrijpelijk is toch simpelweg het internet.
- huisarts, aangezien de GGD niets geheim houdt.
- huisarts / biologiedocent
- huisarts / gezondheidscentrum of soacentrum
- iemand die jij vertrouwt
- iets waar ze antwoord geven op die vragen over dat soort dingen
- Ik denk dat jullie meer doelen op pubers of zo. Ik ben 26 evenals mijn vriendinnen en die bevinden zich in een iets andere leeftijdscategorie / fase
- ik zou haar zelf dingen uitleggen want weet zelf ook veel en anders met haar naar het JIP gaan in de stad
- Ik zou het wel doen moet alleen wel weten waar je dat kan doen
- Ik zou t eerst op internet proberen gewoon bij girlsceen en dan de forums, of soa.nl en anders bij een dokter.
- ik zou zeggen dat ze rustig aan moeten doen want daarmee wil ik nog even wachten
- International Hoe Affairs.
- internet en haar ouders
- jeugdinstelling of iemand waar mee ze kan praten
- JIP maar weet niet precies wat.
- JIP of apotheek
- JIP, dokter, GGD, Soa-kliniek
- JIP, vertrouwenspersoon school
- JIP, Ziekenhuis, Huisarts, Apotheek
- JIP, Huisarts, als ze vragen heeft over de specifieke werking ervan of het gebruik.
- JIT
- Jongerencentra
- Jongerenwerk
- jongerenwerker/JIP
- de Jutters
- meer informatie aan haar geven
- Mensen die bij het gemeentehuis werken.
- mentor op school of de huisarts
- m'n moeder om advies vragen
- organisatie over seks en dingen die te maken hebben met seks
- oudere vriend(in) met kennis of een nicht of neef apotheek huisarts internet (maar selectief, want niet alles is waar natuurlijk)
- ouders, vriendinnen, mensen die informatie geven aan jongeren over seks en soa's.
- ouders / JIP
- POH
- Primair huisarts / GGD, secundair JIP
- PsyQ
- Rutgersstichting
- school
- Sense, Kindertelefoon
- SGZ (Studentengezondheidszorg)
- soa-kliniek
- soa- kliniek of huisarts
- stichting MOOI
- stichting ZOA
- Vbok (Vereniging ter bescherming van het ongeboren kind)
- Verloskundige:-)
- vertrouwenspersoon, medisch personeel
- vrienden, ouders en internet
- vrienden, ouders, huisarts.
- vrienden / vriendinnen / huisarts
- ziekenhuis / apotheek
- Zoetermeer heeft een kenniscentrum vlakbij de bibliotheek

tabel IV-12 welke hulpverlener / organisatie zouden jongeren een vriend aanraden, die in geldnood verkeert, schulden heeft? (vraag 183)

	aantal	procent	procent (geldig)
JIP	84	6,6	9,7
JIP / de bank	2	,2	,2
JIP / jongerenwerker	2	,2	,2
JOP	3	,2	,3
maatschappelijk werk	10	,8	1,2
jeugdzorg / jeugdhulp	4	,3	,5
de gemeente	28	2,2	3,2
gemeente Zoetermeer en JIP	4	,3	,5
de gemeente (schuldsanering)	18	1,4	2,1
schuldhulpmaatje / Humanitas	5	,4	,6
NIBUD	5	,4	,6
UWV	3	,2	,3
de bank	21	1,6	2,4
financieel adviseur / hulpverlener	3	,2	,3
school	3	,2	,3
hulpverlener (niet gespecificeerd)	2	,2	,2
politie	2	,2	,2
een baan / uitzendbureau	7	,5	,8
ouders	15	1,2	1,7
iemand die je vertrouwt	2	,2	,2
unieke antwoorden (zie hieronder *)	77	6,0	8,9
weet niet	539	42,2	62,5
niet geantwoord	24	1,9	2,8
subtotaal	862	67,6	100,0
vraag niet voorgelegd (respondent 12 à 14 jaar)	414	32,4	
totaal	1.276	100,0	

*

unieke antwoorden

- Als het mogelijk is, zelf helpen
- bewindvoerder opzoeken, budgetbeheer etc.
- buurt dingies; ouders; handig familielid; vriend(in)
- CAK of UWV
- Christelijke hulpverlening
- Contact op te nemen met schuldeisers, kijken of er regelingen getroffen kunnen worden
- da's dom, ouders, JIP
- De bank, wijkcentrum
- De organisatie waar hij/zij schulden heeft bellen en kijken of daar afspraken mee gemaakt kunnen worden. Verder kijken in hoeverre de geldnood is, dan kan er namelijk ook gebruik gemaakt worden van stichtingen en voedselbanken.
- die vriend moet maar gewoon wat discipline kweken en gaan werken om ze schulden af te lossen
- DUO
- bank; ouders
- jongerenwerker
- een jurist, of stoppen met klagen en gewoon werk zoeken zoals elke psychisch stabiele persoon zou
- monsterboard of andere banensite of de krant waar baantjes in staan.
- de eigen gemeente. Ik heb ook veel geleerd van gemeente Zoetermeer en veel steun gekregen van mijn oude coach [naam] van gemeente Zoetermeer..
- geen
- geen idee, ik heb zelf geldnood en zit in de schulden... En heb geen idee waar ik voor zulke zaken terecht kan.
- geestelijk verzorger
- geld kost geld
- geldcoach
- GemeeneBruur BV
- gemeente / humanitas
- gemeente schuldhulpverlening als het heel erg is en maatschappelijk werk om hulp te krijgen met alle bureaucratische regels
- gemeente: www.zoetermeer.nl inwoners geld en werk hulp bij schulden. Of werkplein Zoetermeer of JIP gemeentelijke kredietbank.

- Iemand die verstand heeft over geldzaken en schulden.
- Ik zou zelf advies geven om voortaan contant te gaan betalen en een kasboek bij te gaan houden.
- Impegno
- In Zoetermeer? bedelen op de Mandelabrug. Zoetermeer laat zover ik altijd hoor mensen stikken op dat betreft.
- jeugdinstelling of iemand waar mee ze kan praten
- jeugdwerk
- JIP of Humanitas
- JIP, gemeente Zoetermeer, SchuldHulpMaatje
- JIP, UWV
- JIP, vertrouwenspersoon school
- JIP, zij kunnen hem verder helpen naar eventuele hulpinstanties die verder kunnen helpen. Rijksoverheid, hierop staat ook informatie over geldschulden en hoe nu verder.
- JOB net in de etikette gezien.
- Jongerencentra
- Jongerenloket - als ze boven de 18 zijn Gemeente, sociale dienst,
- Juridisch loket, familie, vrienden
- de Jutters
- kerk
- Krijgen van eten / drinken: voedselbank; overige financiële problemen: bewindvoerder / financieel toezichthouder
- leerwerkloket
- lening afsluiten
- Limor is sociaal.nl
- MEE / ouders
- Mentor o.i.d.
- mijn management- en economiedocent of mijn vader die dat ook heeft gestudeerd. Organisaties ken ik niet.
- m'n moeder om advies vragen
- moeilijk! Ik heb een tijd in de bijstand gezeten, maar omdat ik nog geen 27 was zou ik na 3 maanden weer terug de schoolbanken in moeten of ik nou wist welke omscholing ik wilde hebben of niet! Dan maar geld lenen voor een opleiding die ik niet wilde doen... hoe denken jullie dat mensen zo negatief worden en discrimineren? Want de getinte mensen konden alles maken.. ik zou hem aanraden bij z'n vrienden hulp zoeken of meezoeken naar een baan.
- NIBUD, ouders
- ook hier voor ouders. Hier hoeft je echt niet voor naar een hulpverlener toe!
- Op tv zie je dat soort instanties wel eens. Ik zou aanraden om die te googelen.
- ouders, vrienden, gemeente
- ouders / familie
- praatgroep met mensen in dezelfde situatie
- praten met ouders of andere gezinsleden
- school / werkgever / JIP
- SLB'er (= studieloopbaanbegeleider)
- schuldhulpverlening, jeugdwerker
- schuldhulpverlening / vrienden / vriendinnen
- schulphulpverlener, Geerlings & Benard, budgetcoach
- stichting MEE
- Stufi maximaal bijlenen, en afterpay
- Voorheen had ik gezegd stichting MOOI, maar ja dat wordt lastig nu..
- voortaan minder uitgeven
- vrienden, ouders, hierdoor kan je externe partijen zoeken voor een eventuele oplossing.
- vrienden / ouders
- week van het geld
- wijkteam
- Zelf een oplossing zoeken samen met de betreffende persoon of aangeven dat hij zijn ouders om hulp moet vragen.
- Zijn eigen portemonnee / bankrekening
- zijn ouders. De gemeente / schuldsanering.
- z'n familie. Waarschijnlijk heeft die vriend gewoon een gat in de hand en moet iemand hem even wakker schudden.
- zoetermeer.nl/jongeren

tabel IV-13 voorkeur voor de wijze van contact met een hulpverlener of hulporganisatie, wanneer de respondent zelf problemen zou hebben (vraag 184 - maximaal twee antwoorden per respondent)

	aantal	procent
bezoek zonder afspraak vooraf	343	26,9
bezoek na afspraak	331	25,9
contact per e-mail / sms / WhatsApp	389	30,5
telefonisch contact zonder afspraak vooraf	200	15,7
telefonisch contact na afspraak	67	5,3
contact via Skype / FaceTime	33	2,6
andere manier *	40	3,1
niet (lost het zelf wel op)	285	22,3
weet niet	129	10,1
niet geantwoord (afgehaakt tijdens invullen)	5	,4
totaal respondenten	1.276	100,0

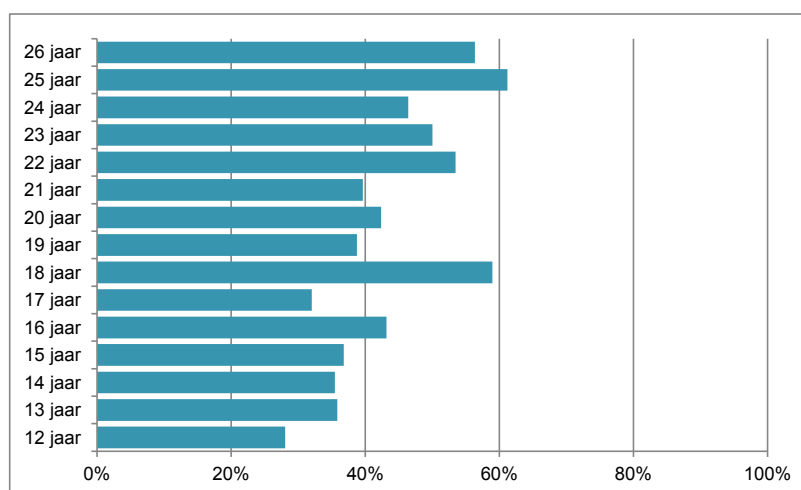
- anoniem
- chatten (**4 keer genoemd**)
- Eerst ga ik het zelf proberen op te lossen
- email (**2 keer genoemd**)
- familie , ouders en/of vrienden (**20 keer genoemd**)
- flessenpost is helemaal mijn ding, maar NIET van plastic
- gewoon bezoeken wanneer je er behoefte aan hebt
- Google is mijn beste vriend, daarna heb ik altijd personen om weer over problemen te praten en te kijken naar een oplossing. Mocht ik dan nergens op uit zijn gekomen dan ga ik weer via Google zoeken naar iets of iemand die mij wel kan helpen.
- kindertelefoon
- later misschien een afspraak.
- mensen die ik vertrouw
- of ik los het zelf op.
- online platform
- school om hulp vragen
- via een soefi.
- via mijn huisarts

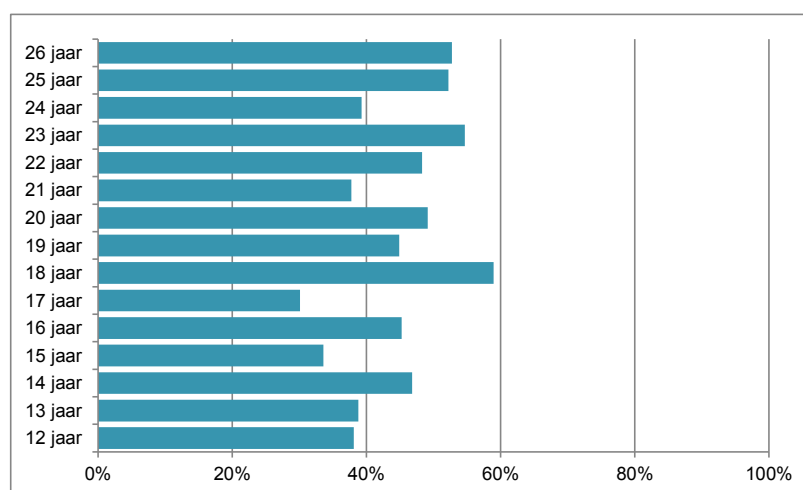

bijlage V - effect van leeftijdsverschil

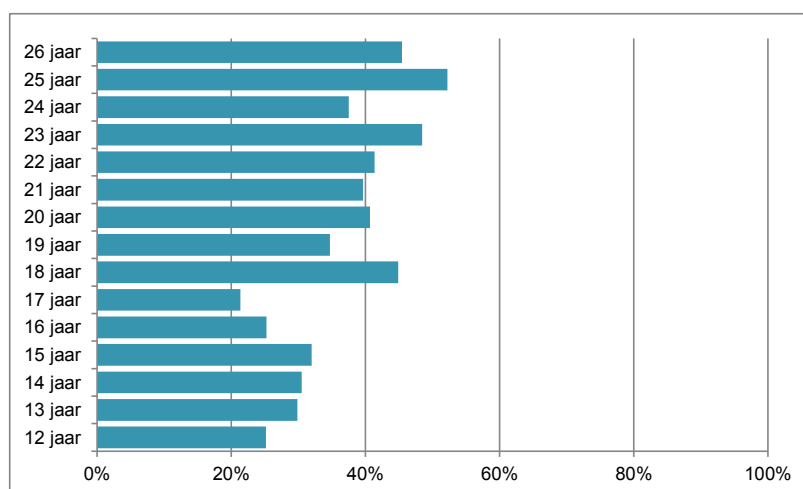
De onderstaande diagrammen tonen per leeftijdsgroep het aandeel respondenten dat een antwoord heeft gegeven, anders dan 'weet niet', op de vragen over aan te raden benaderen hulpinstanties, wanneer een vriend of vriendin in de problemen zit.

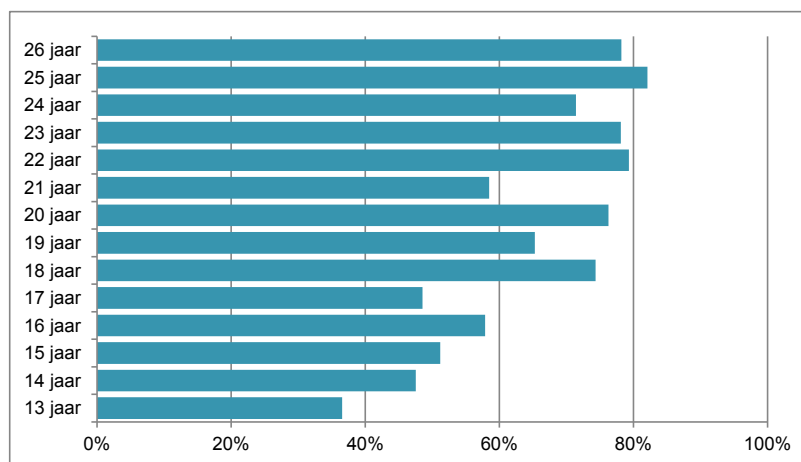
figuur V-1 *percentage antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden wanneer een vriend zich onzeker voelt, het liefst alleen is en negatief is over zichzelf, naar de leeftijd van de respondent (in procenten; n = 1.276)*

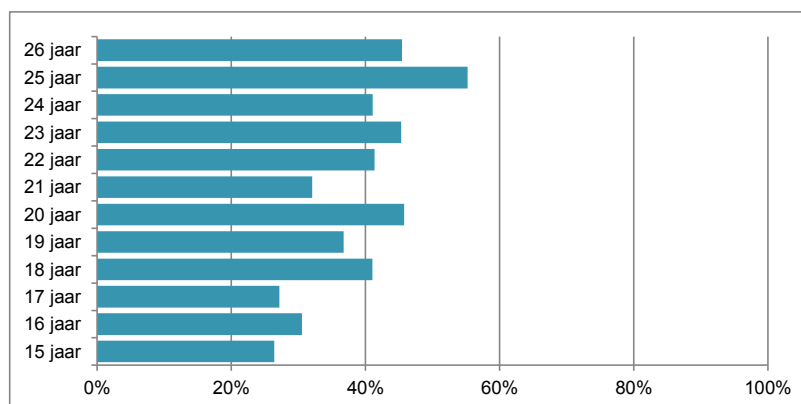
figuur V-2 *percentage antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden wanneer een vriendin er veel moeite mee heeft dat haar ouders in scheiding liggen, naar de leeftijd van de respondent (in procenten; n = 1.276)*

figuur V-3 *percentage antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriend die verslaafd is aan games, naar de leeftijd van de respondent (in procenten; n = 1.276)*

figuur V-4 *percentage antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriendin met vragen over het gebruik van de morning afterpil of een soa-test, naar de leeftijd van de respondent (in procenten; n = 1.137; vraag niet voorgelegd aan 12-jarigen)*

figuur V-5 *percentage antwoorden op de vraag welke hulpverlener of organisatie jongeren zouden aanraden aan een vriend in geldnood, met schulden, naar de leeftijd van de respondent (in procenten; n = 862; vraag niet voorgelegd aan 12-, 13- en 14-jarigen)*